

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemaj:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5—
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (l. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izhajajo vsak dan svoje izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

„Zgodovinska seja“.

Kranjski deželni zbor je torej sprejel novi občinski in volilni red za mesto Ljubljano. To se pravi sprejeli so ga v ljubljani združeni klerikaleci in Nemci, kajti narodno - napredni poslanci so se udeležili samo generalne debate, potem pa so zapustili zbornico v znak protesta zoper popolnoma nezakonito postopanje klerikalno-nemške večine.

Zanimiva je bila ta generalna debata. Naši čitatelji bodo iz govorov narodno - naprednih poslancev, katere govore priobčimo prihodnje dni po stenografičnem zapisniku, spoznali, kako je narodno - napredna stranka branila korist in pravice ljubljanskega prebivalstva proti klerikalnemu nasilstvu in postavolomstvu. Elegantly in duhovito in z nedoljivo silo argumentov so napredni poslanci pobijali klerikalece in jih prisilili do retirade, kakršne so v zgodovini parlamentov le redke.

Kako klavirno vlogo so v primeri z narodno - naprednimi poslanci igrali klerikaleci! Zlasti dr. Pegan se je uprav nesmrtno blamiral. Ne samo, da se ni mogel povsoti nad nivo debat, ki je naveden v gostilni »pri fajmostru«. Moral je celo sam sebe postaviti na laž. Zabavljajoč na ljubljanskega občinskega gospodarstva, dasi je to eno najzgodovinskejših v celi Avstriji, in premlevajoč znana »Slovenčev« natečevanja, se je dr. Pegan zaletel tudi v ljubljansko elektrarno in se osmelil trdit, da bilancne elektrarne niso korektno sestavljene. A končno je moral to svojo predrzno dolžitev ponižno preklecati in pripoznati, da je bila njegova dolžitev neutemeljena. S kakimi sredstvi je delal dr. Pegan, to kaže tudi njegova trditve glede ravnatelja Vončina. Pritrjeval se je, da ga je ravnatelj Vončina nekoč ven vrgel in pri tem rekel: »In ko bi imeli stokrat prav, tega Vam ne dam«. Izjava ravnatelja Vončina v večerajšnji številki našega lista pravi, da dr. Pegan ni govoril resnice in da si je ravnatelj Vončina očitane besede kar izmislil. Kajti da bo vsak, ki pozna strogo objektivno in vseskozi korektno uradovanje ravnatelja Vončina in njegovo osebo postojljivost, več verjel ravnatelju Vončini, kakor petelinu Peganu, to je ob sebi razumno.

Ta dva slučaja ilustrirata nivo, na katerem so stali klerikaleci pri razpravi o ljubljanskem statutu. Kako majhni in malo inteligentni so ti klerikaleci pač v primeri z narodno - naprednimi poslanci.

Nič ne more nastopa in boja narodno - naprednih poslancev bolje karakterizirati, kakor dejstvo, da so klerikaleci ravno v glavni stvari kapitulirali.

Klerikaleci so hoteli ljubljanski občini vsiliti nov statut in nov volilni red. Uveljaviti so ga hoteli, ne da bi občino sploh kaj vprašali, vpizoriti so hoteli, kakor jim je pojasnil dr. Triller, pravi pravcati okroa. To je nezakonito in ustavolomno.

Ze v odseku je dr. Triller opozarjal, da je tako postopanje nedopustno, klerikaleci se niso za to zmenili ker si niso bili na jasnem, kaj smejo in česa ne smejo. Občino ljubljansko so ignorirali, kakor da nima prav nobenih pravic in kakor da sme deželni zbor poljubno sklepati o njeni uredbi.

Pri generalni debati so jim narodno - napredni poslanci pojasnili, da to ne gre in da občine ni ignorirati in da se more ljubljanski statut in volilni red premeniti samo v soglasju z občino. Proti argumentom in dokazom narodno - naprednih poslancev niso mogli klerikaleci ničesar navesti. Udali so se in na predlog dr. Šusteršiča sklenili, da se novi statut in volilni red pošljejo občini v izjavo tekom dveh mesecev in da potem

predloži dež. odbor zakon in izjavo občine v eventualno sankcijo. Ta sklep pomeni ravno toliko, kakor če bi se bil ta zakon vrnil dež. odboru.

Deželni zbor je namreč sklenil zakoninatem sklenjenem zakonu se ne da nobene pičice popraviti, če tega zopet ne sklene deželni zbor. Ako bo sedaj občina ljubljanska proti sklenjenemu zakonu izrekla pomisleke in posamičnim določilom ugovarjala, potem mora vsa stvar priti v prihodnjem zasedanju dež. zbora novič pred plenem in se mora vsa zadeva zopet začeti od kraja!

To je uspeh tega »zgodovinskega dne«, na katerem je pač najbolj zgodovinskega spomina vredna klerikalna — blamaža!

Deželni zbor kranjski.

XXI. seja.

Ljubljana, 26. jan.

(Konec.)

4% deželno posojilo.

Finančni odsek, poročevalec poslanec Lenarčič predlaga:

Proračun zaklada 4% deželnega posojila za l. 1910 s potrebščino 404.724 K, pokritjem 4 K in pripravnostjo 404.720 K se odobri.

K besedi se ne oglasi nihče.

Predlog se sprejme.

Prednostna zastavna pravica za vodovodno naklado deželnega stolnega mesta Ljubljane.

Finančni odsek, poroč. posl. Lenarčič predlaga:

Zakonskemu načrtu se pritrdi, kakor ga predlaga deželni odbor.

Zakonska določba se glasi:

Za v § 1 zakona z dne 4. aprila 1890, dež. zak. št. 8 ustanovljeno vodovodno naklado v korist občini ljubljanski velja glede onih hišnih posestev, katerim je bila naklada pravomočno predpisana, zakonita zastavna pravica s prednostjo pred vsemi zasebnimi zastavnimi pravicami, toda za privilegirano zastavno pravico državnih davkov z dokladi in pristojbinami od imovinskega prenosa vred.

To zastavno pravico pa imajo le oni zastanki na nakladi s postranskimi pristojbinami vred, ki od dneva izvršilne prodaje zastavljenega predmeta nazaj niso dalje na dolgu kakor eno leto in šest mesecev.

K besedi se ne oglasi nihče.

Zakon se sprejme.

Melioracijski zaklad.

Melioracijski zaklad, kakor ga je ustanovil deželni odbor leta 1907, odgovarja namenu, ki ga je imel deželni zbor, ko je pooblastil deželni odbor, da najame posojilo 4.000.000 kron in porablja to posojilo za melioracijska dela. S tem, da deželni odbor ni ustanovil zaklada za javna dela in povzdigo deželne kulture na Kranjskem, kakor je mišljen po zakonu iz l. 1900, temuč drug zaklad, imenovan melioracijski zaklad, pa je za sedaj in za bližnjo bodočnost ustrezno tudi finančam deželnega zaklada, ker odpade skrb za pokritje najmanjše letne vsote 180.000 K, ki bi se sicer po § 7., zakona iz l. 1900 morala postaviti med potrebščino deželnega zaklada. Le ker se je posojilo najelo na podlagi zakona iz l. 1900, je sedaj potreba, da se ta zakon, ki ga drugače ne kaže izvrševati, nadomesti z novim zakonom.

Finančni odsek, poročevalec poslanec Povše, predlaga torej:

Dež. zbor jemlje dosedanje uporablanje na podlagi dež. zak. z dne 4. septembra 1900, dež. zak. št. 20, najetega posojila 4.000.000 K odobruje na znanje in naroča deželnemu odboru, naj do prihodnjega zasedanja stavi primerne nasvete, da se bo ta zadeva postavno uredila.

Predlog se sprejme brez debate.

Odprava klanecv na Karlovaški cesti.

Poslanec Matjašič in tovariši so vložili predlog glede odprave klanecv na Karlovaški državni cesti od Suhorja preko Metlike do deželne meje ob Kolpi.

Upravni odsek, poslanec dr. Oražen, predlaga:

Deželni odbor se pozivlja, da proučuje celo zadevo in stori vse potrebne korake pri c. kr. ministrstvu za javna dela, da se odpravijo v predlogu omenjeni klaneci.

Predsedstvo je prevzel glavarjev namestnik baron Liechtenberg.

K besedi se oglasi dvorni svetnik grof Chorinski, ki izjavlja, da je ministrstvo postavilo v proračun v tej zadevi svoto 160.000 K.

Predlog podpirata poslanca Kosač in Matjašič.

Predlog se sprejme.

Cestne zadeve.

Občina Ježica je vložila prošnjo za uvrstitev nekaterih občinskih cest med okrajne ceste.

Upravni odsek, poročevalec posl. Dimnik, predlaga:

Prošnja županstva v Ježici glede uvrstitve nekaterih cest med okrajne ceste se odstopi deželnemu odboru, da predloži v prihodnjem zasedanju potrebne zakonske načrte.

Predlog se sprejme brez debate.

Upravna Višnjica.

Poslanec Mandelj je svojčas vložil samostalni predlog, zadevajoč uravnavo potoka Višnjice in nje dotokov od izliva v Krko pri Vidmu.

Upravni odsek, poročevalec poslanec Povše, predlaga:

Predlog poslanca Mandelja se izroča deželnemu odboru, da odredi ogled v tem predlogu navedenih potokov, ki provzročujejo močvirnost v dedendolski dolini, osobito ves tok Višnjica, in kako bi se ta dala uravnati. Po izvršenem ogledu naj stavi urad izdela načrt za vse ondotno vodno omrežje.

Po priporočilu poslanca Kosača se sprejme soglasno.

Osuševanje zemljišč v kranjskem okraju.

Poslanec Zabret je vložil predlog glede osuševanja zemljišč v kranjskem okraju.

Upravni odsek, poročevalec poslanec Povše predlaga:

Predlog poslanca Zabreta v zadevi osuševanja zemljišč v kranjskem okraju se odstopa deželnemu odboru, da odpošlje hidrotehniku v ta okraj, da proučuje ondotne razmere in na podlagi teh poizvedb izdela v to potrebni načrt.

Predlog priporoča poslanec Zabret, nakar se predlog sprejme soglasno.

Gospodinska šola v Radovljici.

Neko politično društvo za radovljiški okraj je vložilo prošnjo za ustanovitev gospodinske šole v Radovljici.

Upravni odsek, poročevalec poslanec Povše, predlaga:

Prošnja se odstopa deželnemu odboru s priporočilom, da se pri odreditvah za gospodinske šole in tečaje po deželi ozira na radovljiški okraj in za to pokrajino prej ko mogoče ustanovi popolno gospodinsko šolo.

Predlog prav toplo podpira poslanec dr. Vilfan, izražajoč željo, naj bi to ne bil le prehodni tečaj, temveč popolna stalna gospodinska šola. Pogoji so dani, naj se torej deželni odbor ozira na Radovljico, ki je veliko izgubila vsled bohinske železnice in nima večje obrti ali sličnega podjetja.

Predlog se sprejme soglasno.

Pota v moravški dolini.

»Kmetijska zveza za dekanijo Moravče« je vložila za delno preložitve in popravilo raznih občinskih potov, za sprejem neke okrajne ce-

ste med deželne ceste in za podporo za odpravo klanecv.

Upravni odsek, poročevalec poslanec Povše, predlaga:

Prošnja »Kmetijske zveze za moravško dolino«, ki prosi, da pregleda deželni tehnik občinske ceste, ki vežejo to dolino s postajama južne železnice Kresnice in Laze, prvo, ki vodi čez hrib Grmačo, drugo čez Vrhpolje, se odstopa deželnemu odboru, da dá po stavbnemu uradu pregledati te dve cestni progi in izdelati načrt, kako bi bilo možno te dve občinski cesti spraviti v tako stanje, da bi omogočili promet te doline z južno železnico.

Pri nameravani uvrstitvi vseh cest v deželi naj se ozira deželni odbor na okrajno cesto Moravče-Krtin-Zelodnik, na kateri se vrši velik promet.

Deželni tehnik naj prouči sedanjo okrajno cesto, ki pelje od Moravče do Peč, kako bi se ondotni klaneci dali odpraviti in kako bi se omogočila zveza te doline po cesti čez Kandrše-Izlake s postajo južne železnice Zagorje ob Savi.

Predlogi se po priporočilu poslanca Lavrenčiča sprejmejo soglasno.

Ceste v občini Trojane.

Občina Trojane je prosila za uvrstitev nekaterih občinskih cest med okrajne ceste in okrajne ceste Trojane-Zagorski kolodvor med deželne ceste.

Upravni odsek, poročevalec poslanec Povše, predlaga:

Prošnja se odstopa deželnemu odboru, da poizveduje po mnenju okrajnega cestnega odbora brdskega, v koliko je utemeljena prošnja, da se sedaj občinska cesta od Zidov skozi St. Gotthard do Čemšenika uvrsti med okrajne ceste. Istotako naj se pri napravi načrta za uvrstitev okrajnih cest med deželne ceste ozira na to prošnjo.

Predlog priporoča zopet poslanec Lavrenčič.

Predlog je sprejet.

Zakon o postavljanju mejnikov.

Stvar se je sprožila na Nižje-avstrijskem, namreč nekaj nižje-avstrijskih poslancev se je obrnilo na kranjski deželni odbor, da bi se tudi zanimal za napravo takega zakona. Deželni odbor se je nato tudi bavil z zadevo ter predložil svoje poročilo zbornici že leta 1902.

Upravni odsek, poročevalec poslanec Schollmayer, predlaga sedaj sklep:

Z ozirom na nujno potrebo, da se zagotove in varujejo fizične meje posestev, se naproša c. kr. vlada, da čimprej predloži državnemu zboru zakonski načrt o označbi lastninskih meja pri posestnikih, o reviziji teh meja in ustanovitvi in reviziji katasterskih izmernih točk v obliki okvirnega zakona.

Poslanec Višnikar poudarja, da se vrše najhujše pravde zaradi meja, in huje so, čim manjši je njihov predmet. Največ prepirov je zaradi gozdnih meja. Nepraktično je tudi, da se meja zaznamuje po drevju, ker se drevje poseka. Večkrat je mapa nezanesljiva in posest je težko dokazati. Večina bi bila zadovoljna, ako bi imela vidne meje, ali zadržek tiči v pomanjkljivosti sedanjega zakona. Treba bi bilo, da bi se namestili pri vsakem sodišču zemljemerec. V nadaljnjem govoru o načrtih takega zakona, ki bi uredil celo stvar obširno in temeljito.

Za njim govori poslanec Pišer, ki je mnenja, da naj se vse to delo prepusti agrarnim operacijam.

Po kratkem odgovoru poročevalca se sprejme odsekov predlog.

5% naklada v Kočevju.

Upravni odsek predlaga:

Mestni občini kočevski se dovoli pobiranje 5% naklade na hišnana-jemninakem in hišnorazrednem davku podvržena posojja po njih na-

jemni vrednosti za dobo 10 let, torej od leta 1909 do inkl. 1918. Najemna vrednost poslopij se more dognati po posebni občinski komisiji potom poizvedovalnega zastopstva in se morajo tozadevne izvršilne določbe izdati v regulativu, ki ga sestavi občina in potrdi deželni odbor sporazumno z deželno vlado.

Poslanec dr. Pegan predlaga, da se letnice izpremene v tako, da velja dovoljenje od leta 1910 do vštetelega leta 1919.

Sprejeto.

Tečaji za pomožne živinozdravnike

Poslanec Galle je svojčas stavil predlog, da bi se ustanovili enoletni tečaji za živinozdravnike.

Upravni odsek se je posvetoval o tem predlogu in predlaga po poročevalcu baronu Liechtenbergu, naj se naloži deželnemu odboru, naj študira to vprašanje in predloži v prihodnjem zasedanju konkretne predloge.

Poslanec Galle predlaga v smislu § 40 opravilnika, da se predlog iznova odkaže odseku, ker predlagatelj ni bil vabljen k odsekovi seji, ko se je obravnaval predlog v seji.

Glavar vrne predlog odseku.

Šentjanska železnica.

Občina Velika Loka in sesednje občine so svoj čas prosile, da bi se železnica do premogovnika v Šent Janžu izpeljala iz Velike Loke.

Upravni odsek, poročevalec poslanec Hladnik, predlaga, da se preko te prošnje preide na dnevni red, ker je sedaj, ko je že izpeljana in prometu izročena proga Trebnje-Št. Janž, brezpomembna.

Pri tej priliki pa predlaga upravni odsek sledeči resoluciji:

Deželni odbor naj vpliva na to, da bi se onim posestnikom, ki so odstopili za to železnično progo zemljišča vendar enkrat izplača kupnina in povrne tudi davščina od tega zemljišča.

Deželni odbor naj deluje pri ravnateljstvu državnih železnic na to, da bi ta železnica imela direktno zvezo z metropolo Dolenjske, z Novim mestom, kjer so mnogi uradniki, veliki živinski semnji in dve javni bolnici.

K predlogu govori poslanec Dular, ki graja štedljivost in počasnost dolenjskih železnic. Predlaga resolucijo, ki zahteva od uprave državnih železnic, da bolje razsvetli ko'odvore, pospeši hitrost vožnje ter uvede trikratno zvezo med Novim mestom in Stražo.

Sprejeto.

Tarifi južne železnice.

Poslanec Povše utemeljuje nato nujnost svojega predloga, tičočegar se zvišanje tarifov juž. železnice. Južna železnica je zvišala svojo tarifo, da so višja za 7% nad tarifo vseh drugih železnic.

Kranjska ni bogata dežela, pa mora plačevati tako drago železnico. Bogate dežele, kakor Češka in Moravska imajo veliko cenejše železnice.

Deželni zbor je upravičen, da izreče svoje obžalovanje, da je ministrstvo vkljub protestu deželnega zbora kranjskega privolilo v tako zvišanje tarifov. Minister je rekel, da je to le za eno leto, ali verjetno to ni, kajti podaljševalo se bo vsako leto.

Predlog gre za tem, da se izreče vladi obžalovanje in ponovi najodločnejši protest.

Nujnost je sprejeta soglasno.

Predlog se odkaže upravnemu odseku.

Železnica Metlika-Karlovce.

Poslanec dr. Lampe utemeljuje svoj nujni predlog glede zgradbe te železnice. Ogrri nameravajo sedaj pravi atentat na to železnico, nameravajo namreč zgraditi od Metlike do Karlovca vicinalno, ne pa normalne železnice. To je naravnost za-

konolomstvo. Če bi se železnica zgradila tako, bi bila proga na sredi pretrgana. Ta kršitev nagodbe pomeni veliko gospodarsko škodo Kranjski, škodo za državo, a Dalmacija bi bila naravnost anektirana po Ogrski.

Dolžnost kranjskega zbora je, da opozori državo na to nevarnost. Naša vlada lahko prisili Ogrsko z represalijami na železniški progi Košice-Anaberg.

Nujnost predloga se sprejme soglasno. Predlog se odkaze upravniemu odseku.

Prihodnja seja je v petek ob 10. dopoldne.

Konec seje ob 8. uri 40 minut zvečer.

XXII. seja.

Ljubljana, 28. jan.

Predseduje deželni glavar p. l. Suklje, na vladni klopi deželni predsednik baron Schwarz in grof Künig.

Deželni glavar proglasi sklepčnost in odpravi sejo ob 10.30 ter imenuje za zapisničarja posl. dr. Zajca in barona Borna.

Poslanec Gangl je vložil sledeči nujni predlog:

Deželni zbor skleni:

Vlada se pozivlja, naj stori vse potrebne korake, da se izboljšajo poštne prometne zveze z Idrijo. V to svrhu nasvetujejo podpisanci:

1. Ustanovi naj se avtomobilna poštna zveza med Logatecem in Sv. Lucijo.

2. Če bi ta iz kateregakoli vzroka ne bila izvedljiva, se naj odredi:

a) dvakrat na dan prihajajočo in odhajajočo navadno poštno zvezo Idrija - Zelin - Sv. Lucija. Na Zelinu naj bi bilo prepreganje konj in od tu stranska proga v Cerkno;

b) določi na že obstoječi poštni progi Idrija - Logatec prepreganje konj v Godovcu.

3. Nujno potrebna je poštna zveza med Idrijo in Vipavo, zato se naj čimprej zvežejo oba imenovana kraja z vozno pošto.

V Ljubljani, dne 28. januarja 1910.

(Podpisi.)

Vložena je

Interpelacija

poslanca E. Gangla in tovarišev na gospoda deželnega predsednika kot predsednika c. kr. deželnega šolskega sveta.

Na Kovku, občina Šturije, okraj Postojna, je nad 80 šolagodišnih otrok, ki pa niso nikamor všolani, torej tudi ne uživajo nobenega pouka. Vzrok temu je ta, ker so ti otroci nad 2½ ure oddaljeni od drugih šol v okolici.

Podpisanci vprašajo gospoda deželnega predsednika, so mu li znane te razmere?

Obenem ga prosijo, naj stori čimprej vse potrebne korake, da se na Kovku ustanovi neobhodno potrebna šola.

V Ljubljani, dne 28. januarja 1910.

Slede podpisi.

Interpelacija

poslanca dr. Frana Novaka in tovarišev do gospoda deželnega predsednika kot zastopnika c. kr. vlade.

Narodni koleki družbe sv. Cirila in Metoda 20. IX. 1908 (pričepjen kolek), čigar datum je na črnoobrobjenem papirju v navadni kolkovni obliki utisnjen, je bil ta teden po vseh tukajšnjih trafikah in prodajalnah, kjer se ta kolek prodaja, konfisciran.

Ta konfiskacija je povsem nezakonita.

Dovoljujemo si staviti na c. kr. vlado sledečo interpelacijo:

Je li c. kr. vlada ta nezakonita konfiskacija znana; po čigavem naročilu se je konfiskacija izvršila?

Je li pripravljena c. kr. vlada takoj ukreniti vse potrebno, da se ta konfiskacija nemudoma razveljavi in da se zaplenjeni kolki zopet izročijo promet?

Slede podpisi.

Tarifi južne železnice.

Deželni glavar postavi na dnevni red poročilo upravnega odseka o nujnem predlogu posl. Povšeta v zadevi zvišanih tarifov južne železnice.

Poroča posl. Jaklič v smislu utemeljitve, kakor jo je v večrajšnji seji izjavjal predlagatelj.

Predlog se sprejme soglasno.

Belokranjska železnica.

O nujnem predlogu posl. dr. Lampeta glede na zgradbo normalne železnice od Matlike do Karlovca, ki je bil stavljen v večrajšnji seji, poroča posl. Jaklič. Upravni odsek se strinja v cellem obsegu s predlogom in predlaga, da se predlog sprejme.

Sprejeto soglasno.

Druga točka — poročilo glede nekaterih poprav v načrtu k občinskemu redu in občinskemu volilnemu redu z dne 17. februarja 1866 — se odloži na poznejši čas današnje seje.

(Konec prihodnje.)

Deželni zbori.

Češki deželni maršal princ Lobkovic je izjavil, da je trdno pričakovati sporazuma med Čehi in Nemci. Zasedanje dež. zbora bo trajalo okoli 14 dni; na dnevnem redu bodo samo predloge gospodarske vsebine. Oficialno bo sklican dež. zbor dne 30. t. m. Snide se 3. februarja.

V tirolskem deželnem zboru pride na vrsto regulacija učiteljskih plač. Izdatki bodo znašali valed te regulacije 1.100.000 K več. Da se pokrije ta primanjkljaj, se zviša davek na pivo od 1 K 74 v na 4 K, davek na vino od 30% na 50% in se vpelje lovski in avtomobilski davek.

Rekonstrukcija kabineta.

Min. predsednik bar. Bienerth za sedaj baje ne misli na obširnejšo rekonstrukcijo kabineta, temveč hoče samo oddati izpraznjeni mesti poledskega in češkega ministra. Tudi baje ne misli poklicati v ministristvo nobenega Jugoslovana, ker so težave prevelike. Vendar vkljub tej vesti poroča »Neue Freie Presse«, da pride v ministristvo Jugoslovane, toda ne kot minister-rojak, temveč kot minister za javna dela. Kandidat je baje bivši kranjski dež. glavar Detela.

Konference.

Dunajska korespondenca »Zentrum« javlja, da doba za konference glede programa za delo v parlamentu in glede rekonstrukcije kabineta še ni določena. Težko pa, da se bodo vršile pred 15. februarjem. Sedaj se vrše le neoficielni pogovori med ministrskim predsednikom in vodilnimi politikmi. Videlitli »Slov. Enote« bodo za svoje sodelovanje v parlamentu zahtevali baje odstranitev ministrov Hohenburgerja, Schreinerja in Wrebe, ki so največji germanizatorji v sedanjem kabinetu.

Hrvaško.

Frankov organ »Hrvatsko pravica« piše: »Nas poslanec dr. Vladimir Frank je pri odločitvah faktorjih na Dunaju in v Budimpešti interveniral, da zapreči, da pride k vladi z Belgradom kompromitirana hrvaško-srbska koalicijska. Kakšen uspeh je imela misija dr. Franka, bo pokazala že najbližja prihodnost.

Iz cele dežele prihajajo poročila o sleparstvu sestavljenih volilnih imenikih. Tako n. pr. kupuje deželna vlada iz deželnih sredstev svojim pristajem, kateri niso volileci, lovske karte in jim preskrbuje na ta način volilno pravico.

Ogrsko.

Poslanska zbornica je v večrajšnji seji nadaljevala debato. Hrvaški poslanec dr. Bauer je izjavil sledeče: »Z oziroma na konflikt, ki je nastal med ogrskim in hrvaškim kraljevstvom zaradi železničarske službene pragmatike ter z oziroma na ostale kršitve hrvaško-ogrskih pogodb obhajamo na dosedanjem večkrat že označenem stališču. Svoje nastopanje proti novi vladi bomo uravnavali po tem, kako bo vlada upoštevala naše pravične zahteve, namreč, da se respektirajo zakonito zajamčene pravice kraljevstva Hrvaškega in na Hrvaškem zopet vpelje ustava. Zato mislimo, da je predlog, naj se izreče vladi nezaupnica, prezgoden in se bomo vzdržali glasovanja.« — Nato je govoril srbski poslanec Polit, ki je opozoril, da tudi narodnostni ljubijo domovino, vendar jih vlade preganjajo. — Predsednik Gal je poklical posl. dr. Baura k redu, ker je govoril o kraljevstvu Hrvaškem, češ, da ustava pozna le kraljestvo Ogrsko. — V prihodnji seji se debata nadaljuje.

Dunajska »Die Zeit« poroča, da sta Khuen in Tisza sklenila kompromis, vsled katerega se volilna reforma izloči iz parlamentarnega programa prihodnjih par let.

Antimilitaristi.

Svoj čas smo poročali o izidu procesa s češkimi antimilitaristi; večinoma so bili oproščeni, nekateri pa so bili obsojeni radi žaljenja veličanstva. Kasacijsko sodišče se je učalo včeraj s pritožbami drž. pravdnikstva in obsojenec. Ugodilo je, izvzema dva slučaja, pritožbi drž. pravdnikstva in obsojilo antimilitariste na težko ječo od 3 mesecev do 1 leta. Ugodilo je pa tudi pritožbi onih treh, ki so bili obsojeni radi žaljenja veličanstva in jih je oprostil.

Volitve na Angleškem.

Iz Londona se poroča včeraj ob 1. uri 45 minut popoldne, da je izvoljenih 257 unionistov, 246 liberalcev, 40 pristajev delavske stranke in 72 nacionalistov. Unionisti so pridobili 119 mandatov, liberali 17.

Angleško liberalno časopisje poroča, da bo min. predsednik Asquith v novem parlamentu ponudil unionistom lojalno sodelovanje pri reformi gosposke zbornice. Če bodo odklonili, bo kabinet odstopil.

Dnevne vesti.

+ Predlog poslanca Višnjakarja, ki ga je predlagal v zadevi sbojžanja učiteljskih plač, se glasi: Dokler se učiteljske plače definitivno ne uravnajo potom zakona, se učitelstvu dovoljujejo draginjske doklade in sicer: a) oženjenim učiteljem namesto dosedanjih 25 % doklade 35%, b) drugim učiteljem, katehetom in učiteljicam pa 25 % njihove plače. Te naklade so v pokojnino vtevne.

+ Pravica v področju graškega nadsodišča. Kako je g. predsednik deželnega nadsodišča naklonjen in pravičen Slovencec ne dokazujejo samo imenovanja višjih uradnikov, nego se to vidi tudi pri najnižjih kategorijah justičnih uslužbencev t. j. pri sodnih slugah. Ko se je 1. 1908. urenila plača državnih slug, so se v nekaterih resortih ustanovila tudi poduradniška mesta, tako na primer pri justični upravi. Glasom naredbe justičnega ministristva so se imeli sodni slugi pri sodnih imenovanjih za poduradnike, kar se je sedaj ob novem letu zgodilo. Kako se je to izvršilo v področju graškega nadsodišča, v katerem »pašuje« pravico ljubni Pitreich, se vidi iz tega, da je za sodne poduradnike imenoval v Gradcu 12, v Mariboru 3, v Celju, v Ptuj, v Ljubnu in v Brucku po 1, v Celovcu 3, v Voitsbergu in Beljaku po enega in v Ljubljani po tri sodne slugi. Torej na Stajerskem 19, na Koroskem 5 in na cellem Kranjskem 3 in te vse v Ljubljani. Dojem so na Stajerskem in Koroskem celo pri okrajnih sodnih, ni na Kranjskem 3 in v Novem mestu pri okrajni sodni nobenega mesta za poduradnike! V Gradcu tedaj, kjer seveda ni Slovencev med sodnimi slugami, je več kakor ena tretjina slug pomaknjena za poduradnike, ker slug je bilo 30, in od teh je sedaj 12 poduradnikov. Tedaj tudi v najnižji kategoriji justičnih uslužbencev se Slovencev pravica deli z drugo mero nego Nemcem. Vsaj sodnih slug bi se vendar Nemcem ne bi trebalo bati, ker so vendar preneznatni, da bi imeli v političnih stvarih kak vpliv. A tu se vidi, da so gospodje pri nadsodišču mnenja, da morajo biti tudi ti reveži materijelno oškodovani samo zato, ker jih je rodila v Avstriji manj vredna slovenska mati. Kaj vse mora sodni sluga prestati, znano je le tem, ki poznajo njih življenje in jih vidijo v vsakem vremenu, po moči in po duhu v svoji naporni službi. To pa se ni dosti. Mnogokrat so izpostavljeni največjim žaljenjem, zaničevanjem in celo smrtnim nevarnostim od ljudi, ki jih sovražijo zaradi njih službe. Zato je bilo z veseljem pozdraviti naredbo, da imajo postati poduradniki, kar bi povzdignilo njih ugled v službi in, kar je glavno, pri današnji draginji bi jim bilo pomagano tudi materijelno. C. kr. sodnega slugo si ni predstavljati kakor druge uradne slug z metlo in cujno v roki. Ti poslušajo kot sodni odposlanci pri ružnih, prodajah, upeljavajo prisilnih upravnikov itd. ter morajo nastopati popolnoma samostojno, ne kakor sluga, nego kakor sodni uradniki, kar se vidi tudi iz tega, da zahtevajo, da more postati sodni sluga le tisti, ki ima zmožnost, da postane enkrat pisarniški uradnik. Torej je prav, da ti slugi postanejo poduradniki. Ali ta mesta bi se morala po pravici ustanoviti in razdeliti, a ne da se je v samem Gradcu imenovalo 12, a na cellem Kranjskem 3 poduradnike. Ko bode kateri naših državnih poslancev v državnem zboru govoril o krivičnih imenovanjih pri uradnikih, naj se spomni krivice, ki se je zgodila na res pomolovanju vrednih sodnih uslužbencev. Slovenske liste pa prosijo za posnetek te pritožbe. — Pravičoljub.

+ Št. IIj — padel? Graški listi poročajo, da so pri občinskih volitvah v Št. Ilju zmagali Nemci in nemškutarji. V 1. razredu so bili izvoljeni sami Nemci, v 3. razredu sami Slovenci, dojem so bili v 2. razredu izvoljeni trije Nemci in en Slovenec. »Grazer Tagblatt« priznava, da je ta politični uspeh pripisovati »Südmarki«.

+ Justični škandal pri ljubljanskem deželnem sodišču. Čujemo, da je danes sodni svetnik Boschek s svojo skandalozno slovensčino jako neprijetno naletel. Podrobnosti pozivemo.

+ Naslov vladnega svetnika je podeljen ravnatelju druge državne gimnazije v Ljubljani Fr. Wiesenthalerju povodom njegove vpo-kojitve.

+ Iz šolske službe. Dosedanja suplentinja prov. učiteljica v Smarju, Marija Sodnik, pride kot prov. učiteljica v voditeljica v Bevke. Mesto obolele učiteljice, Ane Tomc, pride v Stopiče suplentinja Elizabeta Zupancić. Mesto obolelega učitelja, T. Betrianija in učiteljice Leopoldine Tomšič, prideta v Ribnico učitelj-ski kandidatini Pavla Vadal in

Pavla Pirker. Prov. učitelj Vladimir Pošar je premeščen iz Nadanjega Sela v Studen. Prov. učiteljica Franciška Maver pride iz Nadanjega Sela v Šembije.

— Slovensko deželno gledališče. Iz pisarne: Jutri, v soboto se uprizori na slovenskem odru veličastno dramsko delo najslavnijega nordijskega poeta belolasega Björnsona »Preko moči«. Herman Kienzl piše v svoji knjigi »Dramen der Gegenwart«: »Z Norskega nam je došlo najčudovitejše, kar nam je dala umetnost naših dni: Ibsenovo »Če se od mrtvih zbudimo« in Björnsonovo »Preko moči«. Obe pesnitvi prodereta iz čisto fizič. prav do pravega metafizičnega in njuna človeška tragika je izražena v tožbi Fausta: »Und sehe, dass wir nichts wissen können, — das will mir schier das Herz verbrennen.« Obe pesnitvi sta osebni priznanji poetov, zročih v oči svetovni unganki. V obeh pesnitvah je čarobna poezija prastarih pravljic škandinavske narave. Na krilih čustva se dviga Björnson nad svet realnosti, a dospe do meja, kjer se konča svet vede in znanosti ter se začne metafizični. Tu je kraljestvo vere. »Tragično borbo med voljo, ki stremi preko moči in slabostjo človeške sile, je izrazil Björnson v pastoru Sangu, neizmerno plemenitem možu, ki ustvarja s svojo sugestivno vernostjo čudeže nad hrome in epileptiki. Čudoviti veri žrtvuje Sang sebe, ženo in otroke; Sang živi le od dobrotelosti ter zaupa in veruje v moč vere toli absolutno, da s svojo avtogestijo in s sugestijo premaguje največje skeptike. Tudi svojo hromo ženo Klara prisili s svojo voljo, da vstane in hodi, a Klara zato umrje in sam se zgrudi mrtve ob njej. — Praški kritik in dramatik Simacek piše o tej drami, da »napravljaja najgrandioznejši vtisk ter jo ne dosežajo niti poslednji prizori Tolstega »Moč teme«. Nekaj titanskega je v tej dramski snovi in reči se mora, da je »Preko moči« eno največjih našega stoletja. Ni si mogoče misliti višjega motiva, kakor ga je obdelal v tej drami Björnson, in globoko se moramo pokloniti umetniški sili, s katero je zgradil vse svoje delo. Voj velikega duha voje iz njega ter vzbujaja največje spoštovanje.« Tudi vsi značaji so narisani mojstrski. Seja pastorjev pod predsedstvom škofa je klasična. Vsi ti duhovniki verujejo, a dvomijo, hrepene po resničnem čudežu, a boje se, da čudežev ni. Vsi hlepe po istini in dušnem miru, vsi trepetajo, ker verujejo brez dokazov in se boje, da je njih vera neutemeljena, kajti »krščanska vera brez čudežev nima vpliva in ako ni čudeža, tudi Boga ni. Glavno vlogo pri jutrišnji predstavi igra gospod Ignacij Borštnik, naš rojak in odlični igralec zagrebskega deželnega gledališča; Klara igra g. Wintrova, sina in hčerko g. Nučič in gđ. Kandlerjeva, škofa g. Verovšek, pastorja pa g. Danilo, g. Skrbinišek, g. Bukšek, g. Molek, g. Motelj in g. Grom. Sestro Klarino igra g. Bukškova in stoletno stanko g. Juvanova. — Pred to dramo se uprizori sorodno enodejanko M. Maeterlincka »Vsiljenec«, v kateri igra glavno vlogo slepega deda g. Nučič. — V nedeljo popoldne ob 3. se poje sedmič opereta »Logarjeva Krista« z gđ. Haderbolčev, zvečer pa opera »Tosca« z go. Nordgartovo v glavnih vlogah.

— Slovensko gledališče. Druga predstava »Ločene žene« je v vseh ozirih bila veliko bolj od prve predstave in je dosegla prav lep uspeh. Gledališče je bilo razprodano.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani praznuje letos svojo 25letnico začetkom julija. Te slavnosti se udeležijo slovensko-narodno misleči rodoljubi vseh slovenskih pokrajin; vsa narodna društva pa naj bi, vsako po svoje, sodelovalo, da bo slavje veličastnejše. Program za to slavnost sicer še ni sestavljen, opozarjamo pa posebno vsa narodna društva da se za to slavnost pripravijo, da se mobilizirajo in s svojim sodelovanjem pospeše velepomnilno 25letnico obrambe in prosvete našega naroda po dični »Družbi sv. Cirila in Metoda«.

— Konfiscirani narodni kolki. Dotičniki, katerim so bili konfiscirani narodni kolki, se opozarjajo, da dobe v zameno druge kolke tam, kjer so kupili konfiscirane.

— »Slovenskega Doma« 5. številka je izšla danes z vseskozi zanimivo vsebino. Iz vsebine navajamo te-le članke: »Klerikalci zvezani z Nemci«, »Orglje ne done več, zvonovi so umolknili«, »Se nekaj drugih vesti o cesarjevišči smrti« in končno »Ali bo res 18. maja še konec sveta?« — V tej številki je priobčen tudi konec Ivan Cankarjeve izborne satire: »Povest o zaplenjenem pravilniku«. — Upravništvo »Slov. Doma« naznanja, da je 5. številko ustavilo vsem tistim, ki določijo se naložiti naročnina. Prosimo somišljenike, naj si naroče »Slovenski Dom«.

— Klub ljubljanskih akademikov priredi jutri, v soboto, 29. t. m., ob 8. zvečer ples v veliki dvorani hotela »Tivoli« (Švicarija), ker dvorana v »Narodnem domu« ni prosta. Velečene dame se prosijo najljubšeje, da nas blagovolijo počastiti kljub nekoliko daljši poti. Igra sekstet »Slov. Filharmonije«.

— Društvo zdravnikov na Kranjskem si je izvolilo na občnem zboru dne 26. t. m. naslednji odbor: predsednik: dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški; podpredsednik: dr. Alojzij Homan (Radeče), tajnik: dr. Fran Doljak, blagajnik: dr. Jernej Demšar, knjižničar: dr. Mavricij Rus, odborniki: dr. Vinko Gregorič, dr. Josip Stojce, dr. Ivan Zajce. — Uredništvo »Liječniškega Vijestnika« je prevzel g. dr. Josip Stojce.

— Vdovski in sirotinski pokojninski zaklad društva zdravnikov na Kranjskem imel je pod vodstvom predsednika primarija dr. V. Gregoriča dne 26. t. m. svoj redni občni zbor. Blagajnik dr. J. Geiger podal je poročilo o denarnem stanju, iz katerega razvidimo, da ima zaklad že danes 51.290 K imovine. Ko poteče še eno, šesto leto od ustanovitve sem, prične se z izplačevanjem pokojnin. Na razpolago bo tedaj nad 5000 K. Do sedaj sta upravičeni do pokojnine le dve vdovi, ozir. rodbini, pričakovati je torej, da dobi vsaka od teh po pravilih določeno maksimalno pokojnino 2000 K na leto. A tudi za nadaljnja leta se ni bati, da bi postala pokojnina pozamezne rodbine dosti manjša. Kajti vsi dosedajni člani, ki so deloma vplačali letne prispevke za pet let skupaj, imajo še skozi 25 let plačevati po 120 K na leto. Od teh priklapi se polovica glavnici, da ta dalje raste in se obrestuje, polovica pa obrestim glavnice, ki se imajo vsako leto razdeliti med upravičene rodbine. Novoro pristopajoči člani pa skrbijo za to, da se bo zaklad dalje razvijal. Različni govorniki so naglašali, kako izvrstno uspeva je ta institucija društva zdravnikov, ki bo še poznim potomcem dokaz dalekovidnega socialnega gibanja današnjega časa. Zaklad nudi kranjskim zdravnikom izredne ugodnosti.

in naj ga priporočajo in širijo med ljudstvom. »Slovenski Dom« je tednik in stane vse leto samo tri krone.

— Redni občni zbor »Splošnega slovenskega ženskega društva« se vrši v nedeljo, 31. t. m. ob pol 5. popoldne v društvenih prostorih Rimske ceste 9. Ker se posebna vabila niso razpošiljala, vabí odbor tem potom vse cenj. članice, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

— »Planinski ples«. Vse sodelujoče dame pri »Planinskem plesu« se prosijo, da se zanesljivo udeležijo zadnjega sestanka v restavracijskih prostorih Narodnega doma ob 6. zvečer v soboto 29. t. m.

— Društvo »Pravnik« ima danes ob 8. zvečer v Narodnem domu svoj redni občni zbor, na kar se člani ponovno opozarjajo.

— Kakor kdo more! To čitamo že deset dni po ljubljanskih vogalih. Nekateri so bili mnenja, da je to program kake nanovo snujoče se politične stranke. Drugi so mislili, da je to reklama za kak naroden cigaretni papir. Uganili so jo pa tisti, ki so menili, da je to skoro gotovo deviza (pa ne devica) letošnje »Sokolove« maskarade. Potem se je pa začelo zmrdovanje: »Aha, prav dober kup in šofel bo letos«. Pa so se zelo zmotili. Če pravi Rockefeller: »Kakor kdo more« in odrine 10 milijonov za novo univerzo v Aljaski, je to že nekaj. In če pravi »Ljubljanski Sokol«: »Kakor kdo more«, bo gotovo tudi nekaj! Res pa je, da postaja dan na dan vsaka stvar dražja, le vstopnina k »Sokolovi maskaradi« ne. Zato je »Sokol« sklenil pod zgornjim geslom prirediti maskarado, pri kateri naj vsak napenja maslo v svoji glavi da bo elegantno in okusno maskiran z majhnimi sredstvi! V teh dragih časih ni nobena umetnost ostati doma, ali priti nemaskiran ali pa »šofel« maskiran. Umetnost je: dober kup, a elegantno. Neki z rodbino oblagodarjen ljubljčan (prefesarji bodo od pustnega torka naprej pisali LJUBLJANČAN) je sklenil, da si bo radi draginje postavil na Mirju vigvam in če si bo hotel napraviti dober dan, bo povabil prijatelje na pečenega psa brez znamke. Lovil bo namreč lovske pse, ki takole samostojno po mestnem logu brakirajo. Pa ta možak nam ne imponira, tega je draginja le doli potlačila. Fajn so ljudje, ki zidajo brez kraljarja velike hiše in imajo toliko duha, da niti ne falirajo. To so pravi! In tako pridi tudi na maskarado: malo naj Te stane, a bodi lepa maska. »Sokol« sam Ti daje dober izgled ker dvorano bo z majhnimi sredstvi zelo elegantno ozaljšal; znat' se mora. Kdor je pa brez fantazije naj gre raje med domače živali. Geslo: »Kakor kdo more« Ti odpira vrhutega priliko, da si lahko izmisliš kakršnokoli masko. Le glej, da bo elegantna, izvrnna in cena!

— Klub ljubljanskih akademikov priredi jutri, v soboto, 29. t. m., ob 8. zvečer ples v veliki dvorani hotela »Tivoli« (Švicarija), ker dvorana v »Narodnem domu« ni prosta. Velečene dame se prosijo najljubšeje, da nas blagovolijo počastiti kljub nekoliko daljši poti. Igra sekstet »Slov. Filharmonije«.

— Društvo zdravnikov na Kranjskem si je izvolilo na občnem zboru dne 26. t. m. naslednji odbor: predsednik: dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški; podpredsednik: dr. Alojzij Homan (Radeče), tajnik: dr. Fran Doljak, blagajnik: dr. Jernej Demšar, knjižničar: dr. Mavricij Rus, odborniki: dr. Vinko Gregorič, dr. Josip Stojce, dr. Ivan Zajce. — Uredništvo »Liječniškega Vijestnika« je prevzel g. dr. Josip Stojce.

— Vdovski in sirotinski pokojninski zaklad društva zdravnikov na Kranjskem imel je pod vodstvom predsednika primarija dr. V. Gregoriča dne 26. t. m. svoj redni občni zbor. Blagajnik dr. J. Geiger podal je poročilo o denarnem stanju, iz katerega razvidimo, da ima zaklad že danes 51.290 K imovine. Ko poteče še eno, šesto leto od ustanovitve sem, prične se z izplačevanjem pokojnin. Na razpolago bo tedaj nad 5000 K. Do sedaj sta upravičeni do pokojnine le dve vdovi, ozir. rodbini, pričakovati je torej, da dobi vsaka od teh po pravilih določeno maksimalno pokojnino 2000 K na leto. A tudi za nadaljnja leta se ni bati, da bi postala pokojnina pozamezne rodbine dosti manjša. Kajti vsi dosedajni člani, ki so deloma vplačali letne prispevke za pet let skupaj, imajo še skozi 25 let plačevati po 120 K na leto. Od teh priklapi se polovica glavnici, da ta dalje raste in se obrestuje, polovica pa obrestim glavnice, ki se imajo vsako leto razdeliti med upravičene rodbine. Novoro pristopajoči člani pa skrbijo za to, da se bo zaklad dalje razvijal. Različni govorniki so naglašali, kako izvrstno uspeva je ta institucija društva zdravnikov, ki bo še poznim potomcem dokaz dalekovidnega socialnega gibanja današnjega časa. Zaklad nudi kranjskim zdravnikom izredne ugodnosti.

Člana, ki sta dosedaj umrila, vplačala sta vsak za pet let skupaj svoto 600 kron. Za to dobo njih rodbini že od šestega leta dalje letno pokojnino, ki bo prvo leto znašala okoli 2000 K, a se tudi v poznejših letih ne more dosti zmanjšati. Zaklad šteje sedaj 36 članov. Blagajniku dr. J. Geigerju izrekla se je za njega uzorno poslovanje enoglasno zahvala, na mesto odstopivšega tajnika dr. I. Zajca volil se je tajnikom dr. P. Košenina. Občinskemu svetu ljubljanskemu izrekla se je za vsakoletni prispevek k zakladu iskrena zahvala.

Zbornica inženjerjev južne Avstrije. V zadevi zadružništva državno pooblaščenih inženjerjev v Avstriji se je vršilo dne 17. listopada p. l. v ministertvu za javna dela posvetovanje, in se je principijsko sklenilo osnovati, po deželah oziroma skupinah iste inženerske komore, enako obstoječim odvetniškim in notarskim zbornicam. Za kronovine: Kranjsko, Goriško, Trst, Istro in Dalmacijo osnuje se »Južnoavstrijska komora«, katere se je provizorno že lansko leto, poleg drugih avstr. komor zasnovala, in ki sedaj posluje v Trstu (via S. Lazzaro 17) in ki vabi obenem vse vladno pooblaščenec tehnike (inženjerje, arhitekta in zemljemerce) k pristopu k dostavkom, da je za vstopnino 10 K in letnino 20 K poslati društvenemu tajniku g. dr. G. Magliču v Trst pod zgoraj navedenim naslovom.

Vstopnice za V. planinski ples prodajale se bodo razven že označenih trgovinah tudi v trgovini Marije Tičar na Sv. Petra cesti.

Člani »Slovenskega planinskega društva« in »Ljubljanskega športnega kluba« se ponovno opozarjajo, da se dobe znižane zimske športne karte v Bohinju in nazaj proti izkaznici edino le v pisarni deželne zveze za tujski promet v Ljubljani, Miklošičeva cesta 8, med uradnimi urami.

Deželna zveza za tujski promet. Občni zbor, razpisan na 31. januarja 1910, se je preložil na mesec februar. Dan se pozneje objavi. Povod je deželnozbornsko zasedanje, pri katerem so udeleženi nekateri odborniki in člani.

Slovensko pevsko društvo »Slovac« v Ljubljani priredi v soboto, dne 5. svečana 1910 zabavni večer v vseh gostilniških prostorih in v salonu pri »Levu« na Marije Terezije cesti. Na sporedu je petje, godba, šaljiya pošta in ples. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 50 vin. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

Zborovanje slovenskih uradnikov južne železnice, ki bi se imelo vršiti dne 30. t. m. v Zidanem mostu, se mora radi nastalih zaprek preložiti na poznejši čas. Kdaj se bode vršilo, bomo pravočasno poročali.

Društvo slovenskih trgovskih sodruidnikov za Kranjsko, s sedežem v Ljubljani, priredi dne 5. svečana t. l. v veliki dvorani »Narodnega doma« svoj prvi ples, na kar slavno občinstvo najljubneje opozarja. Pri plesu sodeluje »Slovenska Filharmonija«. Čisti dobiček je namenjen podpornemu zakladu za brezposelne in onemogle, kakor tudi zakladu za sirote in vdove družtenikov. Ker je odbor pri tem v resnici jako živahen in neumoren pri delu različnih priprav, je pričakovati, da bode ta ples undil mnogo zabave.

Dva ameriška potnika sta včeraj prišla v Ljubljano. Piseta se Bert Aubrey in Will Edwards in sta doma v Chicagu. V ondotnem atletskem klubu sta stavila 20.000 dolarjev, da prehodita v 14 mesecih peš brez sredstev vso Evropo in se vrneta v Chicago. Moža pravita, da bosta stavo prav gotovo dobila. Danes sta se napotila proti Celju.

I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani je imelo včeraj v mali dvorani hotela »Union« svoj redni letni občni zbor. Odborovih sej je bilo v preteklem letu 10. V pisarno je prišlo kakih 1200 strank, večinoma radi stanovanj. Največje povpraševanje je bilo po malih stanovanjih. Pisarna je oddala 102 stanovanj. V zadevi potresnega posojila je šla deputacija k deželnemu predsedniku baronu Schwarzu, k županu Hribarju in finančnemu ravnatelju Klimentu. Uspeh je bil le delen. V zadevi vračanja potresnega posojila se je podpredsednik dr. Gregorič peljal na Dunaj k finančnemu ministru; njegova intervencija je imela ugoden uspeh. Rekurz glede deželnih doklad je e. kr. upravno sodišče odbilo. Glede 3% posojila sta posredovala gg. dr. Gregorič in dr. Pire pri deželni vladi in pri ravnatelju Klimentu. Uspeh je ta, da se bode prošnje v posameznih slučajih upoštevale. Članov je bilo koncem leta 1908 276, med letom 1909 ji je vstopilo 44, izstopilo pa 46, torej jih je sedaj 274. To je veliko premalo, če se pomisli, da je v Ljubljani okoli 2000 hišnih posestnikov. Dohodkov je bilo 1813 kron, stroškov pa 1480 K, prebitka je torej 333 K. Izreče se zahvala tajniku gosp. Petkovsku, podpredsedniku g.

dr. Gregoriču in g. dr. Homanu, ki je odpisal velik del ekspanzarija. Odboru se soglasno podeli absolutorij. V odbor se izvolijo sledeči gospodje: Dobrič, dr. Vinko Gregorič, Korsič, Lončar, Maurer, Petkovšek, dr. Pire, dr. Požar, Röger in Verovšek; preglednikom pa gospodje: Hodovert, Toman in Vodnik. Pri slučajnostih se dotakne gosp. dr. Gregorič zvišanja občinskih doklad za 10%. Poleg tega pride kanalska pristojbina in tudi dežela bo zvišala doklade. Bremana rasejo vedno bolj; nalagajo se vsem enako, ali lahko dajo ali ne. Drugje se diferencira, zakaj bi se pri nas ne? Posestniki bodo morali zvišati najemnino, ker drugače ne bodo mogli shajati. Davčna politika mora biti drugačna, vzame naj se tam, kjer se toliko ne čuti. Povišanja stanarine mora biti konec, tako ne more iti naprej. Vzeti je treba v pretres posamezne kategorije. V Ljubljani je 61 podjetij, ki so obvezana polagati javne račune. Čistega dobička imajo okoli 6 milijonov kron. Državna davka plačujejo le 10% in mestnih doklad samo 25%. Naj se tem zvišajo doklade na 50% in drugi, ki težko dajo, bi ne bili tangirani. Iščemo naj se denarni viri tudi v prostovoljnih davkih; n. pr. na veselice, na plakate, na fino vino v buteljkah itd. — Po krajši debati se sklene, poslati spomenico občinskemu svetu in deželnemu zboru. Sestavili jo bodo gg. Deleott, dr. Gregorič, Lavrenčič in Lončar. Gosp. dr. Gregorič misli, naj bi se sploh revidiral sedanj, zelo zastareli davčni sistem. Razmere so se predrugačile in zahtevajo spremembe. Poslanec naj začne akcijo v parlamentu. Potrebno bi bilo, da bi se davki plačevali samo dvakrat na leto. Vpeljal naj bi se enoten davek, ki bi obsegal vse. Davčna reforma je nujno potrebna. Slednjič zaključil predsednik ob pol 11. ponoči občni zbor.

Južni sneg — nevarnost za poslopja! Včeraj je bilo videti na že starih poslopih ali pa na takih, ki nimajo dosti snežnih streh mnogo delavcev, ki so sitali predebele plasti snega raz poslopja n. pr. na Kolizeju, na skladišču državne železnice in dr. Tudi dvoredna drevesa in pa ona po Tivolskem gozdu so že dosejale dokaj trpela pod nenavadno snegeno težo. Ako nastane preko noči zmrzlina, potem se naredi nad strešno kapjo ledena skorja — in posledica temu je, da začne streha puščati, vsled česar trpi tramovje in tudi zid! Za hišne lastnike pomeni ta nenavaden visoki sneg veliko skrb, stroškov — in morebitno katastrofo! Pri onih poslopih pa, ki nimajo »snežnih grabelje«, so pa šetanci na hodnikih v vedni nevarnosti, da jih zasujejo velikanski s strehe se valedi snazeni plazovi!

Žrebanje porotnikov za prvo porotniško zasedanje se bode pri tukajšnjem dežel. sodišču vršilo dne 31. januarja t. l.

Vplačila letnih doneskov po 2 K, članov pogrebne družbe Marijane bratovščine v Ljubljani, se pobirajo dne 2., 3. in 4. svečana t. l. od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 6. popoldne pri društvenem načelniku Franju Majerju, Vožarska pot št. 6.

Cesarski diplom, s katerim je bil Postojni podeljen naslov mesta, je brez dvoma prvi v slovenskem jeziku izdani in slovensko podpisani diplom te vrste. Kakor smo že omenili je diplom razstavljen v izložbi firme Gricar & Mejač. Na platnici je velik cesarski orel. Besedilo se glasi doslovno: MI FRANC JOSEF PRVI po milosti božji CESAR AVSTRIJSKI apostolski KRALJ OGRSKI, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, galiski, vladimírski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; veliki vojvoda krakovski; vojvoda lotarinški, saleburški, štajerski, koroski, kranjski, bukovinski, gorenjeski in dolenski; mejni grof moravski, pokneženi grof habsburški in tirolski itd., itd. smo v Svojem cesarskem in kraljevem polnooblastju za dobro spoznali, s Svojim sklepom z dne 9. maja 1909. l. Naš zvesti TRG POSTOJNO v Naši vojvodini kranjski, najimljiveje uvažuje njegovo urejeno občinstvo in njegov uspešni razvoj, na prošnjo občinskega zastopa povzdigniti v MESTO. Prav tako smo Našemu zvestemu MESTU POSTOJNI dovolili imeti nastopno popisani in v barvah naslikani GRB narred: Ščit, ki ga cepi modro in rdeče, z vpoganjeno srebrno osto, dvigajočo se do ostrja, v kateri je naslikana »Proteusa« imenovana človeška ribica v svoji naravni podobi in barvi. V ščitu plava srebrni orel z zlatim kljunom in zlatimi kremplji ter z rdečim jezikom. Na glavnem rebu ornamentalnim bronastobarvnim okvirom obdanega ščita je srebrna zidana kropa s petimi vidnimi nadzidki. V posvedočno tega smo ta diplom svojo-ročno podpisali s Svojim cesarskim imenom in dali pridejati Svoj cesarski Veličanstveni pečat. Dano in iz-

dano po Našem ljubem in svetem pravem tajnom svetniku in ministru za notranje stvari Gvidu baronu Haerdtlu, vitezu Našega avstr. ces. reda železne krone drugega razreda itd. v Našem državnem glavnem in prestolnem mestu DUNAJSKEM tretjega dne septembra leta tisočdevetsto in devetega. — Franc Josef. — Mini-ster za notranje stvari Gvido baron Haerdtl. Po Najvišjem povelju Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva: Štefan baron Krieger Au. e. kr. ministrstveni svetnik. — Mestno županstvo postojnsko je izdalo razglednico s fotografiranimi posnetki cesarskega diploma.

Tovarni promet na južni železnici je danes zopet odprt, neomejeno na vseh progah. Blago se torej sprejema v vsakem obsegu brez pri-držke.

Sokol na Viliu naznanja vsem svojim članom, da se vrši v nedeljo, dne 30. t. m. ob dveh popoldne v gostilni pri »Bobenčuk« I. redni občni zbor. V Skarčeni je danes zjutraj umrl tamkajšnji šolski vodja Miroslav Žebre. Bil je zvest pristaja na predne stranke. Pogreb bo v nedeljo ob 8. zjutraj. Blag mu spomin!

Golob — pismo se je pred nekaj dnevi zaletel v naše kraje. Ustavil se je v gostilni »pri Urbančuk« na Posavju, kjer se je našim razmeram popolnoma prilagodil in se nastanil v tamošnji perotniški hišici, živče v najlepšem soglasju z domačimi golobi. Zanimivo je, da ima prav velike rdeče kolobarje krog oči in izredno veliko strjeno kožo ob korenu kljuna; nožice so temnordeče, barve je lepo spremenljaste tonosive. Na levi nožici ima pozlačen obroček s šifro 4213/90 Anvers (Antwerpen). Najbrž čaka lepšega vremena, da se povrne v svojo severno domovino. Vsekakor zanimiva prika-zen.

Bralno društvo v Mengšu priredi na Svečnico, dne 2. svečana v gostilni g. Fran Pečnika v Mengšu svoj plesni venček. Začetek ob 7. uri zvečer.

Prostovoljno gasilno društvo v Zabnlju priredi nasvečnico, dne 2. februarja plesni venček v gostilniških prostorih g. Janeza Zakotnika p. d. pri »Angelcu« na Trati poleg kolodvora. Začetek ob 5. popoldne. Vstopnina 1 K. Za gasilce v kroju 50 vin. Dame proste. Čisti dobiček je namenjen v poplačilo gasilnega doma.

Zimski šport v Bohinju. Zimaska sezona v Bohinju se je letos zakasnela in se pravzaprav odprla šele približno nedeljo. Ta dan je poleg športnih izvajanj na programu koncert vojaške godbe iz Trsta na sankališčen in v hotelu »Triglava«. Iz Trsta in Gorice vozi ta dan tudi posebni športni vlak. Glasom vremenskih poročil so v Bohinju sedaj najugodnejše snežne razmere. Prijatelji zimskega športa! V nedeljo na svidenje v Bohinju.

Smrt neznanega berača. Dne 25. t. m. je prišel v vas Gorenja Sava neznan berač. V dveh gostilnah je zahteval žganja, katerega mu pa niso hoteli dati, ker je bil zelo slab. Pozneje ga je na cesti ležečega našel France Gorjanec, posestnik iz Gorenje Save. Ker se mu je moč smilil, ga je dvignil ter peljal v svoj hlev, da bi se odpočil. Zjutraj je bil berač mrtev. Bil je okoli 70 let star.

Mednarodni muzej za jamsko znanstvo v Postojni. Knez Ernest Windischgrätz je prevzel pokroviteljstvo odbora za zgradbo mednarodnega muzeja za jamsko znanstvo v Postojni.

Grozen čin blaznega. K notici, priobčeni pod tem naslovom v sredo, dne 26. t. m. se nam še dodatno poroča: Posestniku Grlju-Brdanovu na Gorenjem Zemnu nad J. Bistrico se je bil že leta 1904 um nekoliko omračil. Že takrat je brez pravega vzroka razbijal in nekatere osebe tudi poškodoval. Znaki umobolnosti so se sedaj vnovič pokazali že teden pred izvršenim činom. V noči 24. t. m. je bil pa tako zmešan, da so se ga domači po vsi pravici bali. Zato je tembolj čudno, da se ni ničesar storilo v varstvo družine. Poklecani sosed je vzel samo Grljanovo mater na svoj dom, druga družina je pa ostala v oblasti podivjanega moža. In ponoči se je zgodilo, da je lastni oče s težkim kladivom tolkel po glavicah svojih malih otročičev. Včeraj so pripeljali v ljubljansko bolnišnico Grljanovo 24letno sestro, 3letno hčerko, ki sta obe težko poškodovani in 3letnega sinčka, ki najbrž ne bo okrevaj. Doma pa leži 13 mesecev stari sinko tudi brez zavesti. Nesrečnega očeta so oddali v blaznico na Studenec.

Kmetako izobraževalno društvo v Vrhopolju priredi na Svečnico dne 2. februarja ob pol 4. popoldne v dvorani Ivana Krečiča veselico s sledečim sporedom: »Brat Sokol«, šaloigra. »Damohejev meč«, gluma v enem dejanju. »Napolitanska godba«, šaljiya prisr. Šaljivi aretolog. Prosta zabava in ples.

Izobraževalno društvo v Dolenci vasl pri Senuččah ima svoj redni

občni zbor 6. svečana t. l. ob 2. uri popoldne s občinskim sporedom.

Dr. Benkovič — branjevec. V Celju se govori, da je dr. Benkovič prijavil davčni oblasti v Celju izvrševanje branjarje s sadjem in sicer kar v dveh občinah, v občini celjska okoli in Petrovca. To je sicer malo verjetno, toda mogoče je vse in tudi da bo dr. Benkovič branjaril s črešnjami. To bodo ljudje kar kupaj drli, ko bo dr. Benkovič kričal: »Čejšne! Čojšne!«

Slovensko gledališče v Mariboru. »On in njegova sestra« se uprizori 2. svečana t. l. Opozarjamo, da sodelujeta v glavnih vlogah člana deželne gledališča v Ljubljani g. Povhe in gđ. Thalerjeva. »On in njegova sestra« je burka s petjem v 4. slikah (dejanjih) in za predpust kakor nalašč. Tretja slika se igra celo v dvorani med občinstvom in na galeriji, na odru pa se obrne vse narobe. Še celo šepetalec ima svojo besedo. On (g. Povhe) pa se bode spravil pri tem nad orkester ter dirigiral godbo. Že to bode samo na sebi smešno, potem pa še mu godba igra prav tako kakor bode dirigiral. Režiser pa je izjavil, da več ne bode čakal s predstavo, da pridejo ljudje, kakor zadnjič pri »Graničarjih«, ampak bo začel kar ob pol osmih igrati, ne mene se za to, ali je občinstvo zbrano ali ne. Torej pazimo, da ne zamudimo, ker to je le nam dobro, ako se igra prej konča, da gremo potem preje plesat. Zakaj po predstavi je namreč ples v veliki dvorani.

Sole za istrske Rumunce. »Pie coie« piše zadnje dni neprenehoma o istrskih Rumunih, takozvanih »Cičih«, ki med seboj deloma, posebno okoli Šušnjevice, govorje nekaj pokvarjen rumunski dialekt. Tem Cičem — v Istri zvanim Cičibirci — ki se pa danes utiljo že skozi in skozi Hrivate, so italijanski kaporjoni že pred leti ponujali rumunsko šolo, ali Ciči so isto odklonili in zahtevali hrvatsko. Za te Ciče torej, ki danes rumunski sploh več ne razumejo in ki so se sami izrekli za hrvatsko šolo, hočejo italijanski v Trstu in v Istri rumunsko šolo; za Hrivate pa, ki v vsem poreškem političnem okraju, v Pulju itd. nimajo ni ene šole v svojem materinem jeziku in za katere je leta prošlo, za te poslednje »civilizirane« kamoristi nimajo srea.

Samomor na Opčinah pri Trstu. V sredo dopoldne se je v električno železnico pripeljala iz Trsta na Opčine elegantna oblečena gospa, izstopila pri obelisku ter krenila nekoliko v stran. Kmalu potem je šla tam mimo neka kmetica ter opazila v strašnih bolečinah na tleh zvijajočo se tujo žensko, tik nje je ležala izpraznjena stekleničica, kar je bilo znamenje, da se je dama zastrupila. — Kmetica je takoj sklicala skupaj nekoliko ljudi, ki so stekli po zdravnika, ki je bil takoj na lici mesta in konstatiral, da se je neznanica zastrupila s karbolno kislino. — Hotel jej je izprati želodec, ali bilo je prepozno, nesrečnica mu je v rokah izdihnila. — Na samomori-ki ni bilo ni enega znaka, s katerim bi jo mogli spoznati, kedo da je. — Preneli so jo v mrtvašnico opčinskega pokopališča. — Popoldne okoli štirih so šele konstatirali v samomoriški 36letno Julijo Loranda, soprogo voditelja neke tovarne v Trstu, stanujočo v ulici Zudecche 3. Vzrok samomora so domači navedli močno nevrastenijo pokojnice.

Ubogi naši ptici! Vsled globoke snežne odeje, ki pokriva planjave in dobrave po celi deželi, so nastali za naše krilatec zelo hudi časi, ker jim nedostaja potrebne hrane. Vsi sestradani in onemogli se bližajo človeškim stanovališčem, da se na kak način prežive. Včeraj so delavci našli več ščinkovcev, napot zmrzlih v snegu in proti večeru tudi jerebic, ki so jih lahko polovili, ker se bile popolnoma izmučene. Mraz in sneg jih bosta mnogo pokončala.

Aretovani zmozolci. Včeraj je bil aretovan postopač Fran Podkrajšek roj. 1866 v Ljubljani in seukaj pristojen. Podkrajšek je pred par dnevi po Križevniški ulici beračil in pri tem ukradel pelerino, katero je hotel prodati pri starinarjih, a mu jo je lastnik še pravočasno odvzel. Navedenec je imel pri sebi tudi suknjič in čevlje, za kar se istotako ne ve kje jih je dobil. Tudi neki Jakob Kopač iz Slapa pri Medvodah in brezposelni delavec Anton O. iz Krašne sta bila aretovana. Ta dva ta vsak zase osumljena nepoštenosti.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 25 Hrvatov in 10 Macedoncev.

Izgubljeni. Čevljarski pomočnik Josip Cizelj je izgubil denarnico z 22 K in nekaj drobiža. — Hišnikova žena Antonija Bitencova je izgubila prost bankovec za 20 K. — Šilvilja Franciška Gorjane je izgubila prost bankovec za 10 K. — Dr. Vin-ko Zupan je izgubil usnjato listnico z raznimi važnimi zapiski.

Drobne novice.

* Poljaki v Moskvi. Po statistiki minolega leta živi v Moskvi 18.620 Poljakov, dočim jih je bilo pred petimi leti samo 3700.

* Blamirani ameriški Nemci. Takrat, ko je užival dr. Cook svetovno slavo radi vožnje na severni tečaj, takrat je vse ameriško nemštvo vpilo, da je Cook nemški Amerikaneec. Zdaj, ko Cooka vse proglašajo za sleparja, zdaj se ga Nemci branijo z vsemi štirimi in ga na vso moč obešajo Anglo-Saksom.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slovenec vlomilec v opatijsko in katarsko cerkev.

Opatijski, 28. januarja. V sredo je prišel na Reki k zlatarju Elencu neznanec, ki mu je ponudil v nakup več srebrnih kosov. Ko je zlatar te kose natančneje ogledal, se je prepiral, da so ti kosi deli cerkvenega keliha. Skrivaj je obvestil o svojem sumu policijo, ki je takoj poslala k zlatarju detektiva Benussija in Raka. Ta sta neznanca aretirala ter ga odvedla k redarstvu, kjer ga je zaslišal komisar Pečenič. Neznanec je rekel, da se Piše Karel Podlesnik, da je star 26 let in doma v Zagorju na Kranjskem. Na vprašanje, kje je dobil one srebrne kose, je odgovoril, da mu jih je dal neki neznan človek. Ko so ga nato preiskali, so našli pri njem dva nabita revolverja, ponarejene ključke in dve cerkveni sveči. Vse te najdene stvari so vzbudile sum, da je Podlesnik eden izmed tatov, ki so vlomili v katarsko in opatijsko cerkev. Komisar se je s stvarmi napotil v Kastav. Tu je pokazal stvari župniku, ki je izjavil, da ste bili pri Podlesniku najdeni sveči ukradeni v tamošnji cerkvi z levega oltarja. Kose keliha ni mogel spoznati. Komisar je nadalje dognal, da so tatovi pred tedni vdrli v prodajalno železninarja Carnevalisa v Kastavu ter mu odnesli tudi dva revolverja. Carnevalis je revolverja najdena pri Podlesniku, proglasil za svoja. Policija je prepirala, da je dobila v Podlesniku v roke enega izmed tatov, ki so v zadnjem času izvršili nebroj tatvin v Primorju.

Romunski ministrski predsednik na Dunaju.

Dunaj, 28. januarja. Romunski ministrski predsednik Bratianu je prispel semkaj. Danes ob 11. ga je sprejel cesar v posebni avdijenci. Popoldne je imel konferenco z ministrom grofom Aehrenthalom, ki da romunskemu gostu na čast sijajen banket.

Generalni armadni nadzornik umrl.

Dunaj, 28. januarja. Tu je umrl bivši generalni armadni nadzornik general pehote Reinländer.

Kdaj se zopet snide državni zbor.

Dunaj, 28. januarja. V odseka za draginjo se je včeraj splošno govorilo, da bo poslanska zbornica sklicana šele 22. februarja, in ne že 15., kakor se je zatrjevalo.

Grof Khuen pride poročat.

Budimpešta, 28. januarja. Ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary potuje v nedeljo na Dunaj, kjer ga sprejme cesar v posebni avdijenci. Grof Khuen bo cesarju poročal o pogajanjih s Hrvati.

Volitve na Angleškem.

London, 28. januarja. Do 3. zjutraj je bilo izvoljenih 258 konservativcev, 253 liberalcev, 41 pristašev delavske stranke in 74 nacionalistov (Ircev).

Sestanek angleškega parlamenta.

London, 28. januarja. Kralj Edward bo otvoril zasedanje parlamenta s posebnim prestolnim govorom dne 21. februarja.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš preljubi sopro, oziroma oče, gospod

Miroslav Žebre

šolski voditelj na Skaručni

danes zjutraj ob 4. previden s svetotajstvi za umirajoče, v 29. letu starosti po kratki, toda mučni bolezni preminul.

Truplo predragega pokojnika vzdignejo iz hiše žalosti, na Skaručni v nedeljo ob 8. zjutraj in položijo ob 9. uri v Vodicah k večnemu počitku.

Bodi mu blag spomin!

Skaručna, 28. januarja 1910.

Jurka Žebre, soproga.

Mirka in Jurka hčerki.

